

HÖGSKOLAN
DALARNA

Examensarbete

Grundnivå

Flerspråkig språkutveckling utifrån läsaktiviteter

En studie av sex pedagogers uppfattningar om flerspråkiga barns utveckling utifrån lässtunder i förskolan

Författare: Ihab Kosai Khammas
Institution: Förskolläraryrket
Handledare: Erika Bomström Aho
Examinator: Sofia Lindén
Ämne/huvudområde: Pedagogiskt arbete
Kurskod: GPG2DU
Högskolepoäng: 15hp
Examinationsdatum: 2023-05-30

HÖGSKOLAN
DALARNA

Abstrakt

Syftet med denna studie är att bidra med kunskap om hur förskolans pedagoger använder sig av olika läsaktiviteter för att främja språkutvecklingen hos flerspråkiga barn. För att uppnå studiens syfte och frågeställningar har semi-strukturerade intervjuer genomförts med sex pedagoger. Svaren har analyserats utifrån ett sociokulturellt perspektiv med några centrala begrepp, och därefter har svaren diskuterats med utgångspunkt i tidigare forskning och bakgrund. Tidigare forskning har visat att böcker kan vara en viktig faktor för att stödja språkutveckling hos flerspråkiga barn, samt att pedagogens planering av olika läsaktiviteter kan bidra till att öka ordförrådet hos både enspråkiga och flerspråkiga barn. Studiens resultat visar att pedagogerna anser att det finns olika möjligheter vid läsaktiviteter för att främja flerspråkiga barns språkutveckling, men vissa språk såsom arabiska och svenska tar större uppmärksamhet än andra i förskolans verksamhet. Slutsatsen visar att förskolans verksamhet spelar en viktig roll för flerspråkiga barns, där pedagogernas roll verkar vara betydelsefullt för att främja deras språkutveckling.

Nyckelord:

Flerspråkighet, läsaktiviteter, böcker, förskola, planering

Innehållsförteckning

1.	Inledning	1
2.	Syfte och Frågeställningar.....	2
3.	Bakgrund	2
3.1.	Lässtunder utifrån styrdokument	2
3.2.	Flerspråkighet	3
3.2.1.	Flerspråkig språkutveckling	4
3.3.	En samspelande atmosfär	4
4.	Tidigare forskning	5
4.1.	Läsaktiviteter i förskolan	5
4.2.	Läsaktiviteter och flerspråkighet i förskolan	7
4.3.	Pedagogernas roll och flerspråkighet	7
4.4.	Sammanfattning.....	9
5.	Teoretiska utgångspunkter	10
5.1.	Det sociokulturella perspektivet	10
5.2.	Teoretiska centrala begrepp.....	10
5.2.1.	Mediering	10
5.2.2.	Interaktion	11
5.2.3.	Appropriering	11
5.2.4.	Den proximala utvecklingszonen och scaffolding	11
5.3.	Sammanfattning.....	12
6.	Metod	13
6.1.	Sökprocess	13
6.2.	Metodvalet	13
6.3.	Urval	14
6.4.	Forskningsetiska aspekter.....	14
6.5.	Genomförande	15
6.6.	Databearbetning.....	16
6.7.	Tillförlitlighet	16
7.	Resultat.....	17
7.1.	Pedagogernas syn på läsaktiviteter för flerspråkiga barn	17
7.1.1.	Polyglutt för högläsning	18

HÖGSKOLAN
DALARNA

7.1.2.	Planering av läsaktiviteter	19
7.1.3.	Val av böcker	20
7.2.	Pedagogernas närvaro främjar språkutveckling	21
7.2.1.	Läsmiljöns betydelse	23
7.3.	Sammanfattning.....	24
7.4.	Resultatanalys.....	25
7.4.1.	Pedagogernas syn på läsaktiviteter för flerspråkiga barn.....	25
7.4.2.	Pedagogernas närvaro främjar språkutveckling	26
8.	Diskussion	27
8.1.	Metoddiskussion.....	27
8.2.	Resultatdiskussion	28
8.2.1.	Pedagogernas syn på läsaktiviteter för flerspråkiga barn.....	28
8.2.2.	Pedagogernas närvaro främjar språkutveckling	30
8.3.	Slutsatser.....	31
8.4.	Vidare Forskning	32
	Referenser	33
	Bilagor.....	35
	Intervjuguide	35
	Informationsbrev	36

1. Inledning

Det valda kunskapsområdet för detta examensarbete är flerspråkiga barns språkutveckling med hjälp av läsaktiviteter såsom högläsning, sagostunder och val av skönlitteratur. Utifrån mina erfarenheter i VFU:n upplevde jag att pedagoger sällan planerade för läsaktiviteter, oavsett hur många flerspråkiga barn det fanns i förskolan. I stället gjorde de andra aktiviteter som handlade om utforskning och skapande. I detta sammanhang kan mindre läsaktiviteter påverka flerspråkiga barns språkutveckling, vilket gör att barnen inte möter nya ord och begrepp varje dag. Skolverket (2018, s.8) framhåller att förskolan ska arbeta för att erbjuda barn en harmonisk miljö, där barnen kan få förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna på högläsning och samtala om olika skönlitteraturer samt andra texter. I Skolverket (2018) står det också att förskolan är en viktig plats för barnen, där pedagogerna aktivt ska arbeta och planera läsaktiviteter för att stimulera och främja barnens språkutveckling och lärande. Däremot visar Skolinspektion i sin rapport (2017, s. 11) att 25 av 35 förskolor har en verksamhet som aktivt stimulerar och stödjer flerspråkiga barns språkutveckling, där pedagogerna ger barnen möjligheter att använda språket dagligen i olika kommunikativa uttrycksformer, såsom lyssnade, berättade och läsning. Detta betyder att det finns många förskolor som inte arbetar aktivt med barns språkutveckling, vilket gör att flerspråkiga och svensktalande barn inte ges bra språkmöjlighet i vissa förskolor.

Kultti (2012, s.83–93) påpekar att planerade lässtunder med både svenska och andra språk kan vara en effektiv metod för att öka barns ordförråd. Kultti (2012) beskriver vidare att läsaktiviteter såsom böcker, högläsning och sagostund är en viktig faktor i förskoleverksamhet där pedagoger kan använda böcker för att stödja och stimulera språkutveckling hos flerspråkiga barn. Det menas att genom att pedagogerna använder sig av läsaktiviteter som åtgärder, kan det leda till att skapa en inspirerande och inkluderande lärmiljö där flerspråkiga barn kan upptäcka sin förmåga med böcker och utveckla sin språkliga kompetens. Detta arbete är ett försök för att få förståelse för hur pedagogerna stimulerar språkutveckling hos flerspråkiga barn. Det riktas därför blicken i den här studien mot att intervjua förskolepedagoger om deras uppfattningar kring stimulering av flerspråkiga barns språkutveckling i förskolan med hjälp av

läsaktiviteterna. Arbetet kan förhoppningsvis bidra till med kunskap om hur pedagoger stimulerar flerspråkighet i förskolan och hur de uppfattar vikten av olika läsaktiviteter för barns språkutveckling och hur det kan påverka barns ordinläring i såväl svenska som modersmål.

2. Syfte och Frågeställningar

Syftet med studien är att bidra med kunskap om hur pedagogerna i förskolan anger att undervisning stimulerar flerspråkiga barns språkutveckling samt att stödja samspelet mellan barn och vuxna utifrån läsaktiviteter såsom högläsning, sagostund och val av skönlitteratur.

Här presenteras frågeställningar utifrån studiens syfte.

- Hur uppfattar förskollärare vikten av läsaktiviteterna såsom sagostund, val av skönlitteratur och högläsningen i arbetet med flerspråkiga barn med fokus på deras språkutveckling?
- På vilket sätt anger förskollärare att läsaktiviteter stödjer samspelet mellan barn och vuxna för att främja flerspråkiga barns språkutveckling?

3. Bakgrund

I den här delen ska lässtunders påverkan på barns språkutveckling beskrivas utifrån förskolans styrdokument. Dessutom diskuteras flerspråkighet i förskolan. Därefter presenterar vikten av pedagogernas roll för barns språkutveckling och lärande. Vidare presenteras begreppet flerspråkiga barns språkutveckling utifrån läsaktiviteter för att underlätta för läsaren om ämnet flerspråkiga barn i förskolan.

3.1. Lässtunder utifrån styrdokument

Lässtunder i förskolan kan komma i olika slags aktiviteter såsom högläsning, där pedagogerna väljer böcker och läser dem högt i stora eller mindre barngrupper. Val av skönlitteratur kan också ha olika mål där det finns olika bilderböcker, faktaböcker eller textböcker. Sagostund förekommer också på olika sätt där pedagogerna kan skapa sagor tillsammans med barn eller har fysiska föremål för att göra sagan mer levande. Lässtunder nämns i läroplanen för förskolan Skolverket (2018, s. 8) som en viktig faktor för barns lärande och utveckling. I läroplanen beskrivs också vikten av pedagogernas roll i förskolan och hur de bör sätta barnen i centrum (Skolverket, 2018, s. 8).

Barnen ska erbjudas en stimulerande miljö där de får förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter (Skolverket, 2018, s. 8).

I citatet ovan innebär att det är viktigt att förskolan har en tillgänglig miljö för alla barn. Genom att skapa sådan miljö kan pedagogerna ge möjlighet att väcka barnens intresse samt bidra till olika kommunikationer mellan barn/vuxna och barn/barn, vilket i sin tur leder till att barnens språkutvecklingen ökar.

Miljön ska vara tillgänglig för alla barn och inspirera dem att samspela och att utforska omvärlden samt stödja barnens utveckling, lärande, lek och kommunikation (Skolverket, 2018, s. 7).

I detta citat påtalas att miljön i förskolan är en viktig faktor för barns språkutveckling där miljön kan inspirera barnen att delta i verksamheten, för att utforska omvärlden. Skolverket (2018, s. 8) framhåller också att samverkan mellan förskolan och hemmen spelar en viktig roll för barns lärande, för att ge barnen möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Det innebär att när förskolan skapar goda relationer med barnen och deras vårdnadshavare ökar chansen att barnen trivs och har roligt, vilket i sin tur kan leda till positiva resultat för deras lärande.

Skolverket (2018, s. 6) påpekar att förskolan ska bemöta barns behov så att alla barn ska få en god utbildning, oavsett språklig och kulturell bakgrund. Skolverket (2018) beskriver vidare att i förskolan bör barnens olikheter respekteras vilket kan göras genom att skapa en harmonisk miljö där alla barn kan samspela och utveckla sina språkliga förmågor. Skolinspektionen (2017, s. 6) belyser att fokus på arbetet med språk är en process som syftar till att skapa mening, forma kunskap och erfarenheter. Det innebär att förskolans pedagoger tillsammans med barnen kan samtala under läsaktiviteter, som kan leda till att barnen uttrycker sina åsikter och idéer, vilket kan bidra till att såväl enspråkiga som flerspråkiga barns språkutveckling påverkas positivt.

3.2.Flerspråkighet

Vårt samhälle är mångkulturellt där flera barn kan naturligtvis föds med flera språk. Benckert m.fl. (2008, s. 7) beskriver att majoriteten av världens befolkning är flerspråkiga, vilket kan baseras på att en individ vanligtvis kan tala flera språk. Vidare nämner Benckert m.fl. (2008) att antalet språk i världen uppskattas vara ungefär 5000–6000 och fördelas på cirka 150 länder. Det innebär att det blir alltmer naturligt att betrakta barn som är flerspråkiga som en tillgång och språklig mångfald som värdefull.

3.2.1. Flerspråkig språkutveckling

I den här studien riktas blicken mot språkutvecklingen hos de flerspråkiga barnen, där de behöver utveckla både det svenska språk och sitt modersmål. Abrahamsson (2009, s. 13) påpekar att det första språket som ett barn lär sig är det språket som barnet först exponeras för medan andra språket är det språk som barnet börjar lära sig efter det första språket har etablerats eller börjat etableras. Abrahamsson (2009) påtalar också att första språket som ett barn tillägnar sig brukar kallas för modersmål. Abrahamsson (2009, s. 14; Benckert m.fl. 2008, s. 10–11) beskriver att när ett barn talar fler än ett språk blir det automatisk simultant tvåspråkiga. Benckert m.fl. (2008, s. 10–11) framhåller också att barns språkutveckling kan delas in i två sätt, simultan och successiv. Simultan inläring betyder att barn från tidig ålder lär sig två språk samtidigt, medan successiv innebär att barnens inläring av ett andraspråk påbörjas efter att de har lärt sig sitt första.

Benckert m.fl. (2008, s. 10) lyfter fram att barns språkutveckling börjar mellan 18 och 36 månader, särskilt när de börjar förskolan där de kan utveckla svenska simulat med sitt förstaspråk. Detta beror på hur pedagogerna på förskolan arbetar för att kunna fokusera på barnens andra språk och främja deras språkutveckling. Fortsätter Benckert m.fl. (2008) som säger att förskolans uppgift är att medverka till att modersmålet fortsätter att utvecklas parallellt med svenskan. Benckert m.fl. (2008) beskriver att under förskoletiden lär sig barnet språkets grunder som består av bas, såsom fonologi, ljudsystem, grammatik och grundläggande ordförråd. Benckert m.fl. (2008) framhåller att förskolan spelar en viktig roll för att ge alla barn samma möjligheter till grundläggande språk. Därför är det viktigt att pedagogerna är medvetna om barns olikheter för att vidareutveckla alla barns språk. Abrahamsson (2009, s. 180–182) beskriver vikten av interaktionsstrukturen mellan barn och vuxna, vilket kan bidra till att hjälpa barnen att utveckla sina förståelsen. Abrahamsson (2009) menar vidare att pedagogen genom interaktion kan stimulera barns språkutveckling genom att samtala och repeterar ord och begrepp tillsammans med barn, för att nå fram till kunskap och hjälpa dem att utvecklas språkmässigt.

3.3.En samspelande atmosfär

I den här studien spelar samspelet en viktig roll för att stödja barns utveckling och lärande. Det vill säga att genom samspel uppstår interaktion mellan vuxna och barn eller barn och barn, detta

leder i sin tur till kommunikation mellan dem och kan bidra till att stimulera barns språkutveckling. Johansson (2005, s. 49) belyser att förskolans miljö präglas av olika pedagogiska atmosfärer och förstås som en gemensam interaktion mellan vuxna och barnen eller barn och barn, vilket är viktigt för barns utveckling. Johansson (2005, s. 50) lyfter fram olika pedagogiska utgångspunkter vilka han kallar för samspelande, instabil och kontrollerande atmosfär. De olika atmosfärerna som uppstår i förskolans omgivning kan vara beroende av olika syn som pedagoger har på barnen. Johansson (2005, s. 50ff) framhåller att en samspelande atmosfär präglas av lyhördhet och närvaro, där pedagogerna uttrycker sig för barnens bästa, nyfikenhet, intressen och förståelse av situationen. En samspelande atmosfär är viktig för barns liv eftersom en sådan miljö innebär att pedagoger i det här fallet, strävar efter att vara nära, lyssna på barnen och skapa en ömsesidig interaktion med fokus på utveckling och lärande. Den instabila atmosfären präglas av lugn samt motsägelser, där pedagogerna bland annat engagerar sig i barns världar och stöttar dem vid behov. Det innebär också att pedagogerna sitter med barnen under korta stunder i olika situationer för att passa på, prata med barnen och utföra andra sysslor. Den kontrollerande atmosfären formuleras genom kontroll, där pedagogen strävar efter att ha kontroll under situationer med barnen. Den kontrollerade atmosfären kan präglas av en maktkamp vid vissa situationer och vid planerade aktiviteter, med anledning till att pedagogerna vill främja barnets utveckling och lärande. Johansson (2005, s. 50) belyser att atmosfären är den känslomässiga förutsättningen och kvalitén som uppstår mellan pedagog och barn, med fokus på barns utveckling och lärande. Johansson (2005) menar också att den pedagogiska atmosfären är en viktig aspekt för barnets liv, där pedagogerna strävar efter att ha förtroende för barnet, sensitivitet för barnets erfarenhet och livsvärld.

4. Tidigare forskning

I det här avsnittet beskrivs forskning som är relevant och intressant för den här studien. Dessa handlar om hur läsaktiviteter såsom högläsning och lässtunder kan vara lärorika för flerspråkiga barns språkutveckling.

4.1. Läsaktiviteter i förskolan

Norling (2015, s. 25) beskriver i sin avhandling gällande språkmiljö i förskolan, där hon har använt sig av enkäter och videoobservationer, att sagostunder är en väg för att utmana och

främja barnens språkförståelse och ordförråd, samt att sagostunder är viktiga för barnens språkutveckling, där pedagogerna kan utmana och fånga barnens intresse genom att utgå från bokens bilder och berättelser. Dock kräver det en kompetent och aktiv pedagog som kan samspele mellan barnen under sagoläsning. Sagostunder kan bidra till att det sker en dialog mellan barnen/vuxna om bokens innehåll, vilket kan leda till att barnen får förståelse och kunskap samt att deras ordförråd ökar. Norling (2015) beskriver vidare att sagostunder och böcker kan spela en viktig roll i språkmiljön, där pedagogerna är en förebild för barnen vilket gör att de strävar efter att skapa en miljö som inkluderar olika slags lässtunder för barnen.

Calderon (2004, s. 45) beskriver i sin studie gällande barns språkutveckling och det praktiska arbetet i förskolor med flerspråkiga barn, att det finns olika åtgärder som pedagoger i förskolan kan använda för att stimulera språket för flerspråkiga barn. En av de åtgärderna är att läsa och berätta för barnen. Calderon (2004) menar att när pedagoger läser böcker och sagor av olika slag kan det inspirera barnen, vilket i sin tur kan leda till att barnens intresse för omvärlden kan ökas. Calderon (2014) tydliggör att när pedagoger läser för barn kan det leda till ett samtal och samspel som uppstår mellan barn och vuxna genom att pedagogerna ställer frågor, lyssna på barn och uppmuntra dem att beskriva innehållet i text och bilder.

Däremot beskriver Alatalo m.fl. (2021, s. 416) i sin kvalitativa undersökning gällande hur pedagoger stödjer barns språkutveckling genom högläsningen, att det är färre planerade läsaktiviteter på förskolorna i Sverige jämfört med andra länder. Alatalo m.fl. (2021) beskriver att högläsning ger positiva resultat när det gäller språkutveckling i förskolan och att genom högläsning kan barnen utveckla sin sociala förmåga, sina erfarenheter och sina interaktioner med både barn/barn och barn/vuxna, vilket kan bidra till att deras förståelse av världen ökar. Alatalo m.fl. (2021) visar i undersökningens resultat att det kräver kompetenta pedagoger som planerar uppläsningen noggrant för barnen genom att skapa en miljö som inkluderar både lek och läsning för att det ska bli roligt och lärorik för barnen. Alatalo m.fl. (2021) fortsätter beskriva att studierna som genomförts visar att pedagogerna ofta planerar lässtunder i förskolan utan att diskutera bokens innehåll, där pedagoger läser bara för att hantera barnens beteende, vilket kan minska barnens intresse för bokläsning.

4.2.Läsaktiviteter och flerspråkighet i förskolan

Calderon (2004, s. 8–9) beskriver att flerspråkighet bör ses som en tillgång och att förskolan bör bidra till att skapa en harmonisk miljö som inkluderar alla barnen och ger dem samma rättigheter eftersom barn med annat modersmål än svenska ska få möjlighet att utveckla både svenska språk och sitt modersmål språk i förskolan.

Axelsson (2015, s. 1–3) beskriver i sin artikel vikten av läsaktiviteterna gällande andraspråksinläring och flerspråkighet i den flerspråkiga förskolan. Axelsson (2015) beskriver att läsningen är en av de centrala aktiviteterna i förskolan, där pedagogerna kan skapa en harmonisk miljö för barnen som inkluderar olika lässtunder, som kan bidra till att barnen får tillfället att efterfråga om nya ord som är nya för dem. Axelsson (2015, s. 4) beskriver i sitt resultat att flerspråkiga pedagoger kan vara viktiga faktorer när det gäller att tillgodose barnens möjlighet för språkutveckling. Enligt Axelsson (2015) använder flerspråkiga pedagoger sig ofta av fraser på sitt språk, vilket underlättar kommunikationen mellan flerspråkiga barnen och pedagoger som talar samma språk. Axelsson (2015) menar att genom att använda dessa fraser kan barnen känna sig delaktiga och kunniga, vilket kan leda till en snabbare språkutveckling.

Däremot påpekar Skans (2011, s.44) som genomfört en kvalitativ forskning gällande hur flerspråkiga förskolor förhåller sig till barns bakgrunder och flerspråkighets språkutveckling, att bristen på flerspråkiga pedagoger kan vara en av de orsakerna som påverkar flerspråkiga barns språkutveckling. Skans (2011) tydliggör att flerspråkiga pedagoger kan bidra till att förstå barnens bakgrunder och därmed bildas en bron mellan barnen, förskolan och samhället. Skans menar att bristen på flerspråkiga pedagoger kan leda till mindre interaktion mellan barnen och pedagoger i förskolan, vilket i sin tur kan hämma barnens språkutveckling.

4.3.Pedagogernas roll och flerspråkighet

Pedagogernas roll spelar en stor vikt i flerspråkiga barns språkutveckling, där pedagogernas uppgift är att hjälpa och stötta flerspråkiga barn att utveckla deras språkutveckling. Kultti (2014, s. 46) som genomförde en kvalitativ forskning gällande hur förskolorna stimulerar flerspråkiga barns språkutveckling utifrån olika aktiviteter, beskriver att pedagoger inom förskolans verksamhet ofta ser på barn med ett annat modersmål än svenska som ett hinder i arbetet med

språkutveckling. Kultti (2014) säger att detta kan bero på barns ålder och etniska bakgrunder, vilket påverkar hur arbetet med mångkulturalitet genomförs på förskolan. Kultti (2014, s. 56) påpekar vidare att pedagoger kan använda olika strategier för att kunna hantera flerspråkiga barn baserat på deras förutsättningar. Kultti (2014) visar att pedagoger kan placera flerspråkiga barn i grupp och uppmuntra dem till att samarbeta, vilket i sin tur kan leda till att barn delar med sig av sina erfarenheter och lära sig av varandra. Kultti (2014) menar att det är pedagogernas ansvar att observera och följa upp hur barnen fungerar i gruppen samt hur de behärskar språket. Kultti (2014) betonar att pedagoger behöver ha kunskap för att kunna hantera mångfalden av barn i förskolan, och att samspelet med barns vårdnadshavare kan spela en viktig roll för deras språkutveckling. Därefter kan pedagogerna använda barnens erfarenheter utanför förskolan som utgångspunkt för att planera olika läsaktiviteter för barnen. Kultti (2014) belyser att det är intressant för pedagoger att barnen upprepar vad de hör och ser från varandra när det gäller språkinläring. Därför är det viktigt att förskolan erbjuder olika möjligheter för barnen att delta i lekar och gruppaktiviteter, såsom läsning av böcker tillsammans med andra barn.

Skans (2011, s. 27–28) framhåller att barns språkinläring brukar ta cirka 1–2 år i förskolan för att lära sig talspråk och kunna kommunicera med andra. Skans (2011) beskriver att barns behov av språk kan vara betydelsefullt för deras liv, eftersom barn behöver språk för att kunna kommunicera med andra, vilket kan bidra till att barns språkutveckling och lärande ökar. Skans (2011, s.29) beskriver att det ibland händer att pedagogerna undervisar flerspråkiga barn enbart i svenska, vilket kan leda till att andra ämnen och kunskaper som barnen redan har blir bortglömda. Skans (2011) menar att det kan bero på att barnen inte ges tillräckliga möjligheter att använda och utveckla sina språkkunskaper. Skans (2011) betonar att pedagogerna behöver använda sig av olika åtgärder, såsom att läsa för barnen på deras språk för att kunna behålla och kan utveckla de kunskaper som barnen redan har. Skans (2011, s. 30) visar i studiens resultat att pedagoger spelar en viktig roll i förskolan där de är förebilder för barnen. Därför bör de sträva efter att vara en förebild för flerspråkiga barnen, eftersom de har stor påverkan på barns språkutveckling, lärande och interaktion. Skans (2011) anser om att pedagogerna betraktar flerspråkiga barn som ett problem kan det leda till att interaktionen mellan barnen och pedagogerna minskar, vilket i sin tur också kan minska språkinläringen.

Precis som Skans (2011) nämner också Svensson (2012, s. 29) i sin artikel där hon genomförde en kvalitativ forskning med syfte att bidra med kunskap om hur pedagoger stödjer flerspråkiga barns ordförråd i förskolan, att pedagogerna har ansvaret för att skapa en lärandemiljö där alla språk inkluderas, oavsett barnens olikheter. För att kunna stimulera alla barns språkutveckling behöver pedagogerna vara medvetna om hur de arbetar med flerspråkiga barn. Svenssons (2012, s.30) resultat visar att pedagogerna har ansvaret att följa barnen som inte tar initiativ till att utforska språket. Därefter påtalar Svensson (2012) att pedagogen behöver välja aktiviteter som fångar deras intresse, vilket i sin tur kan leda till att barnen bli delaktiga och aktiva under läsaktiviteter. När barnen exempelvis blir delaktiga, sker ett samtal mellan pedagogen och barnen, vilket i sin tur kan leda till att barnen få stöd av pedagogerna som vidare uppmuntrar dem barnen att, fyller i och ställer frågor. Detta kan leda till att språkutveckling hos flerspråkiga barn ökar över tid.

4.4.Sammanfattning

Författarna framhåller olika synsätt hur läsaktiviteter och pedagogernas roll kan bidra till att främja barnens sociala samspel, fördjupa förståelse och stimulera språkutveckling, särskilt för enspråkiga och flerspråkiga barn. Kultti (2014) framhåller vikten av att pedagoger tar hänsyn till barns olika bakgrunder, vilket utgör en utmaning för pedagoger som saknar tillräcklig kunskap för att hantera och främja barnens språkutveckling. Skans (2011) beskriver att pedagoger behöver arbeta hård för att hitta olika åtgärder som passa de flerspråkiga barnen, vilket kan bidra att stimulera och främja deras språkutveckling. Svensson (2012) framhåller att det är viktigt för pedagogerna att noggrant följa barnens intresse för att skapa läsaktiviteter som kan vara givande för barns språkutveckling. Enligt Norling (2015) kan läsning vara effektiv för flerspråkiga barns språkutveckling, där pedagogerna utnyttja läsning som ett sätt för att fånga barns intresse som vidare kan barnen lära sig nya ord och begrepp. Däremot framhåller Alatalo m.fl. (2021) att svenska förskolor använder färre läsning för barnen jämfört med de andra skandinaviska förskolorna. Axelsson (2015) beskriver att förskolan är viktig för barns lärande av språkutveckling, där läsning kan vara centralt fokus i förskolan. Enligt Axelsson (2015) kan läsning bidra till att hjälpa barnen att lära sig nya ord och begrepp. Calderon (2004) hävdar att flerspråkiga barn bör ses som en tillgång i förskolan och inte tvärtom, där pedagoger skapar en givande miljö som inkluderar läsaktiviteter för barnen för att främja deras språkutveckling.

5. Teoretiska utgångspunkter

Med utgångspunkten i studiens syfte om hur pedagoger samspelar med barnen utifrån läsaktiviteter för att stimulera språkutveckling hos enspråkig och flerspråkiga barn, valdes det sociokulturella perspektivet till det teoretiska ramverket.

5.1. Det sociokulturella perspektivet

Säljö (2022, s.94–95) beskriver barns utveckling och lärande utifrån det sociokulturella perspektivet som har sina rötter i den ryske psykologen Lev Vygotskijs (1896–1934) teori i vilken han intresserade sig för hur utbildning och lärandet utformas. Utgångspunkten i Vygotskijs teori är att människan är en biologisk, social, kulturell och historisk varelse. Säljö (2022) beskriver att dessa aspekter samverkar och vävs samman för att bidra till en helhetsbild för förståelse av barns utveckling och hur människan utvecklas utifrån olika synvinklar såsom miljöns och samhällets påverkan. Säljö (2022) tydliggör denna centrala utgångspunkt genom att människans förmågor såsom fysiska, intellektuella och sociala inte bestäms av biologiska förutsättningar utan människans förmågor utvecklas genom tiden med hjälp av olika redskap. Säljö (2022) menar att vi behöver ha en förståelse för hur de aspekterna vävs samman och kompletterar varandra. Säljö (2022) menar också att vi inte kan förstå barns utveckling om vi bara studerar människans biologi och hjärnan utan vi utformas av sociala och kulturella omständigheter som lägger grundläggande förutsättningar för utveckling och lärande.

5.2. Teoretiska centrala begrepp

Nedanför presenteras centrala begrepp såsom interaktion, mediering, appropriering, den proximala utvecklingszonen och scaffolding som kommer att användas i analysen av resultatet.

5.2.1. Mediering

Säljö (2022, s.98–99) menar utifrån Vygotskijs teori att mediering är ett viktigt begrepp för lärande och utveckling och att den sker genom interaktion mellan människor. Enligt Säljö (2022) fungerar mediering som ett kommunikationssätt, vilket omfattar av olika slags artefakter som finns runt omkring oss såsom mentala och fysiska redskap. Säljö (2022) tydliggör att artefakterna är olika fysiska och mentala redskap som vi möts och använder oss av för att tolka och beskriva omvärlden. De artefakterna är exempelvis medfödda som sociala och historiska

eller kulturella som är konstruerade av människan. Säljö (2022) menar att mediering handlar om olika slags kommunikation, både språklig och icke-språklig. I detta sammanhang använder människor olika redskap för att skapa mediering i form av sociala interaktioner mellan människor för att utveckla sitt lärande och förstå världen. I mediering är språket inte ett nationalspråk som engelska, svenska eller norska, utan språket i mediering är ett flexibelt teckensystem, såsom gester, bilder och språk.

5.2.2. Interaktion

Interaktion i det sociokulturella perspektivet är en synonym för ordet samspel.

Säljö (2022, s.99) beskriver detta begrepp som en samspelande situation där människor samspelar med varandra och delar med sig tankar och erfarenheter. Genom interaktion kan individer utveckla sina sociala, kognitiva och kommunikativa förmågor. Säljö (2022) menar i detta sammanhang att barnen lär sig och utvecklas genom att vara tillsammans och samspela med andra vuxna eller jämnåriga kompisar. Säljö (2022) menar vidare att interaktion inte bara handlar om att människor kommunicerar verbalt under en situation, utan också om olika uttrycksformer, såsom gester, kroppsspråk och alla medierande redskap som finns i omgivning kan räknas som en del av interaktionen.

5.2.3. Appropriering

Säljö (2022) beskriver begreppet appropriering som utgångspunkt i den sociokulturella traditionen, vilket kan översättas till ”ta till sig” och ”ta över och göra till sitt” (Säljö 2022, s. 100). Det innebär att barnet genom interaktion med andra barn/vuxna tar till sig kunskap och erfarenheter från andra och sedan återanvänder dem till sitt eget. Det vill säga att när barn samspelar med andra vuxna eller jämnåriga barn kan de i sin tur kopiera kunskaper från andra, såsom nya begrepp och beteende. Därefter använder barnet de nya kunskaperna på ett meningsfullt sätt genom att samordna dem med sina tidigare kunskaper och erfarenheter.

5.2.4. Den proximala utvecklingszonen och scaffolding

Enligt Säljö (2022, s.106) menar Vygotskij att när vi försöker förstå utvecklingen måste vi veta vart barnet är på väg, där det finns knoppar i våra sätt att tänka som ännu inte blommat ut.

Säljö (2022, s. 104) beskriver två viktiga begrepp utifrån det sociokulturella perspektivet, där Vygotskij har utvecklat i sin teori, den proximala utvecklingszonen och Scaffolding. Säljö

(2022) tydliggör att utvecklingen sker genom två olika kunskapsnivåer, där den proximala utvecklingszonen anses vara ett avstånd mellan dessa två utvecklingsnivåer. Den första kunskapsnivån omfattar vissa uppnådda kunskaper som barnet har mött tidigare eller approprierar i interaktionen med jämnåriga barn och vuxna. Säljö (2022) fortsätter beskriva att den andra kunskapsnivån omfattar nya kunskaper och färdigheter som barn har potential att uppnå men barnet behöver yttre stöd för att klara sig i nästa utvecklingssteg. Den potentiella kunskapsnivån kräver stöttning eller så kallad Scaffolding från andra individer i omgivningen. Säljö (2022, s. 105) tydliggör att stöttningen är en process för lärandet, som kommer i form av fysiskt eller intellektuellt stöd i interaktionen med barnen i olika situationer. Det kan komma i form av olika slags didaktiska och praktiska metoder beroende av hur mycket stöd barnet behöver, för att klara det som själva barnet inte kan nå på egen hand.

”ju mer av den specifika kunskapen eller färdigheten den lärande behärskar, desto mer av stödet kan tas bort ur situationen. Så småningom behärskar den lärande färdigheten helt på egen hand” (Säljö 2022, s.105).

I ovannämnda citatet menas att stöttningen så småningom kan tas bort från en viss situation efter att barnet har tillägnat sig kunskaper och färdigheter med hjälp av vuxna. När barnet har behärskat färdigheterna kan barnet visa att hon/han själv kan vissa saker utan mer yttre stöd.

5.3.Sammanfattning

Denna teori valdes för studien eftersom den verkar vara relevant samt att syftet handlar om pedagogers uppfattningar kring läsaktiviteter och hur pedagoger stödjer barnens språkutveckling. Studien lägger också fokus i hur pedagoger genom läsaktiviteterna samspelar med barnen och hur de kan uppfatta sin roll som stöttande, närvarande och engagerade pedagoger i barns värld. Nilholm (2016, s. 93) betonar en fördel där studenten väljer fram en teori som stämmer överens med den egna uppfattningen, samt för att se själv vilken teori verkar vara mest rimlig och relevant för studiens syfte. Säljö (2022) beskriver det sociokulturella perspektivet utifrån Vygotskijs teori som handlar om hur människans utveckling påverkas genom olika sociala och kulturella sammanhang och hur samspelet mellan pedagoger och barn spelar en viktig roll för barns framtida utvecklingsnivåer. I denna teori anses kommunikationen vara en av de centrala faktorerna i interaktion som uppstår mellan barn och vuxna för att främja

deras utveckling och lärande. Säljö (2022) tydliggör några centrala begrepp utifrån perspektivet såsom interaktion, mediering, appropriering, den proximala utvecklingszonen och scaffolding som kommer att involveras i analysdelen.

6. Metod

I den här delen kommer jag först presentera sökprocess, därefter metodvalet för studien. Därefter presenteras jag urvalet av informanterna, genomförandet av studien och hur materialet bearbetats. Slutligen beskriver hur materialet har analyserats.

6.1.Sökprocess

Tre databaser har använts vid söktjänsten, Google Scholar, Summon och Diva-portalen för att hitta elektroniska material såsom vetenskapliga artiklar och avhandlingar. Inga avgränsningar använt i sökningen för att påträffa flera data. De sökord som har använt vid sökning är: *flerspråkighet, förskollärare, läsaktiviteter, skönlitteraturer, lässtunder, högläsning, förskola och flerspråkiga barn*. Dessa ord har valts utifrån studiens syfte och frågeställningar, för att påträffa flera resultat som ser relevanta ut för mitt arbete.

6.2.Metodvalet

Utifrån studiens syfte har jag valt den kvalitativa datainsamlingsmetod som anses vara relevant för att undersöka förskolans personal tal kring uppfattningar och erfarenheter om hur olika läsaktiviteter i förskolan kan bidra till språkutveckling hos barnen. Kvale och Brinkmann (2014, s. 17) beskriver att den kvalitativa metoden handlar om att förstå olika fenomen i världen utifrån intervjupersonernas uppfattningar i deras vardag. Kvale och Brinkmann (2014, s. 46–47) menar också att den kvalitativa metoden handlar om insamling av resultat från intervjupersonerna i form av ord. Den kvalitativa metoden belyser nyanserade beskrivningar av intervjupersonernas erfarenheter om hur de uppfattar och känner till ämnet. Därför har jag valt den kvalitativa metoden för studien, eftersom den är relevant för syftet att undersöka förskolans personals uppfattningar. Ett problem som kan uppstå med den kvalitativa metoden är att intervjupersonerna inte reflekterar tillräckligt eller svara på frågorna på ett lämpligt sätt.

För att få en fördjupad förståelse och unika perspektiv från informanternas har en semi-strukturerad/standardiserad intervju använts i studien. Björndahl (2018, s. 120–121) beskriver

att semi-strukturerade intervjuer består av ett fast antal frågor som besvaras i viss ordning samt följdfrågor om det är något som är oklart eller behöver utvecklas. Björndahl (2018) nämner också att den semi-strukturerade intervjun är en form där informanterna ges möjlighet att vara öppna och dela med sig av sina egna uppfattningar och erfarenheter, vilket kan vara viktigt för min studie. Kvale och Brinkmann (2014, s.349) påpekar dock en nackdel med den kvalitativa intervjun, där samtalet kan bli individualistiskt som innebär att den svaren man får från intervjupersonerna är beroende på hur de tolkas och uppfattar av sina egna erfarenheter.

6.3.Urval

Materialet i den här studien består av intervjuer med sex förskolepedagoger. De intervjuade pedagogerna kommer från olika förskolor som ligger i Gävleborgs län, vilket kändes viktigt beträffande att få en bredare syn och förståelse på det utvalda område. Intervjun genomfördes på två olika förskolor i samma kommun. Förskolorna är bekanta för mig och personalen känner jag till vilket relateras till ett snöbollsurval, som jag utgår från i studien. Alvehus (2019, s. 72) beskriver snöbollsurval, som innebär att man använder sig av intervjuer med personer som redan känner och har kontakt med, vilket betyder att forskaren kontaktar sig med ett visst nätverk av människor i samma område. Fördelen med detta handlingsätt är att intervjuerna blir målinriktade och inte slumpmässiga.

6.4.Forskningsetiska aspekter

I min studie utgår jag från Vetenskapsrådet (2017) som beskriver att man vid forskning av humanistiskt inriktade studier ska vara försiktig och noggrann för att skydda deras personliga uppgifter, såsom namn och plats på förskolan. Vidare lyfter Vetenskapsrådet (2017, s.26–27) fram de etiska aspekterna som forskaren måste förhålla sig till vid intervjuer, särskilt när det gäller att informera informanter om samtycke och inspelningar, såsom *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. Jag har förhållit mig till informationskravet och samtyckeskravet när jag skrivit ett informationsbrev (se bilaga 2), där det står information som intervjupersonerna behöver ta del av inför intervjun, såsom syftet med studien. I anslutning till informationsbrevet kunde informanter även underteckna ett samtycke. Informanter fick ta del av informationen i god tid innan intervjuerna ägde rum för att de skulle få kännedom om vad studien handlar om och vad som förväntas av dem. Vetenskapsrådet

(2017) beskriver vidare att deltagarna bör vara informerade om de är föremål vid forskning och veta om sin uppgift under intervjugång samt att det är frivilligt att delta i studien.

Vetenskapsrådet (2017, s. 41) betonar vikten av att forskare skyddar informanternas personliga integritet. I denna situation är det mitt ansvar som forskare att skydda och säkerställa informanternas personliga uppgifter där jag har förhållit mig till konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Det vill säga ingen känslig information, såsom identitet ska röjas i studien. För att skydda informanternas integritet är de oidentifierade i den här studien genom att samtliga namn är fingerade. Namn som används under studien är Sara, Peter, Emma, Martin och Klara. Vidare har jag informerat de intervjupersonerna om att de har rätt att avbryta sitt deltagande, som är frivilligt, när som helst. Vetenskapsrådet (2017) framhåller vidare en viktig åtgärd är att be intervjupersonerna om tillåtelse att spela in samtalet. Jag har bett om tillstånd för att spela in samtalet. Samtalet har spelats in på min mobiltelefon med lösenordsskydd och jag har satt mobiltelefonen i flygplansläge för att minska risken för oavsiktlig överföring av data.

6.5.Genomförande

Intervjuerna genomfördes på två olika förskolor under en vecka. Jag hade i förväg skriftlig informerat två pedagoger om studien. Därefter delade pedagogerna informationsbrevet vidare till sina kollegor, för att se om det fanns någon som ville delta. Genom detta sätt tog fyra personer kontakt med mig och meddelade att de ville delta. Jag intervjuade totalt sex pedagoger under veckan. Två av dem har arbetat som förskollärare i cirka 10–15 och de samtliga informanter arbetat i tre till fem år samt en barnskötare som arbetat tre år i förskolan. Intervjutillfällena planerades tillsammans med informanterna genom tid och plats som passade bra för dem. Innan intervjun genomfördes informerades de om studien och då fick de även tillfälle att skriva under samtyckesblanketten. Intervjutillfället tog ungefär 20–30 minuter och genomfördes i personalrummet för att skapa en lugn miljö. De informerades även om att intervjun skulle spelas in på min privata mobiltelefon i flygplansläge. Jag har informerade dem sedan om att datamaterialet skulle transkriberas vidare på min lösenordsskyddat dator och ingen skulle få tillgång till det. Kvale och Brinkmann (2014, s. 218–219) beskriver vikten av inspelning av intervjun, där intervjuerna får frihet för att koncentrera sig under samtalet och

fokuserar på studiens innehåll, vilket innebär att intervjutillfälle blir socialt och öppen mellan deltagarna.

6.6.Databearbetning

I min undersökning använde jag mig av ljudinspelningar, eftersom jag spelade in samtalen för att samla in data. Detta var en viktig del av arbetet med intervjuerna. När intervjuerna genomfördes var nästa steg att transkribera det insamlade materialet. När intervjuerna transkriberades och omvandlades till text, och sedan raderade jag ljudfilerna från min mobil. Alvehus (2019, s. 89) framhåller att transkribering är det första steget i bearbetningen av det insamlade materialet, där man väljer vilket ämne och mönster som passar studiens syfte och besvarar frågeställningarna. Därefter lästes och granskades transkriberingarna för att identifiera det som var relevant för studiens syfte.

Analysen av materialet genomfördes med hjälp av innehållsanalys, vilket innebär att materialet kodas för att knyta ett eller flera nyckelord till ett textavsnitt. Detta för att underlätta intervjuerna för att få en bra överblick av materialet och vilka teman som passar min studiens syfte, vilket senare gör det lätt att identifiera ett uttalande (Kvale och Brinkmann 2014, s. 241). Jag valde aspekter som var relevanta för studiens frågeställningar ut. Innehållsanalysen hjälpte mig också att identifiera olika relevanta delar av det insamlade materialet och kategorisera dem i olika teman och dessa är: *Pedagogernas syn på läsaktiviteter för flerspråkiga barn* och *Pedagogernas närvaro främjar språkutveckling*. Dessa teman blev huvudrubriker i resultatdelen.

6.7.Tillförlitlighet

Kvale och Brinkmann (2014, 298–299) belyser att tillförlitlighet handlar om kvaliteten av intervjumetoden, där man säkerställer att resultaten av studien är pålitliga och kan tolkas på ett trovärdigt sätt. Kvale och Brinkmann (2014) framhåller att tillförlitlighet är en viktig faktor för den kvalitativa metoden, där forskaren använder sig av strukturerade intervjuer för att alla som deltar i intervjuer får samma frågor. När man planerar en intervjuguide förbättrar man kvaliteten på arbetet genom att undvika frågor som styr arbetet, då det är viktigt att ge intervjupersonen möjlighet och utrymme att vidareutveckla sina svar. I formulering av intervjuguiden utgår jag alltid från undersöknings syfte och frågeställningar för att få relevanta frågor och formulerar

innehållet som är byggt på undersökningens syfte. Kvale och Brinkmann (2014, s.295–301) nämner begreppet trovärdighet som betyder att valet av teoretiska perspektiv och begrepp måste överensstämma med syftet med forskningen, för i sökandet efter sanningen, när svaren från informanterna ställs, måste syftet och frågorna besvaras och diskuteras. Det innebär att intervjupersonernas påståenden ska kontrolleras och jämföras med teori och tidigare forskning. I detta sammanhang utgår jag från tidigare forskning och den valde teorin för att analysera och diskutera resultatet i syftet med att öka studiens kvalitet. Alvehus (2019, s.127) förklarar innebörden av begreppet "hantverksvaliditet eller hantverksskicklighet" i Kvale & Brinkmann (2014), vilket innebär att resultaten och slutsatserna bygger på en allmän bild av arbetets resonemang och sannolikhet från problematiseringen av fenomenet till att man drar logiska följder.

7. Resultat

I avsnittet besvaras forskningsfrågorna utifrån det insamlade materialet från intervjuerna. Resultatet är uppdelat i två huvudrubriker som svarar på studiens frågeställningar samt underrubriker för att strukturera resultatet. Därefter avslutas avsnittet med en resultatanalys som följer samma struktur som resultatdelen.

7.1. Pedagogernas syn på läsaktiviteter för flerspråkiga barn

Samtliga pedagoger som har deltagit i studien beskriver att läsaktiviteter spelar en viktig roll för flerspråkiga barn, för att genom läsning kan barnen lära sig nya ord och begrepp. Enligt pedagogernas uppfattning är det högläsning och andra lässtunder som kan hjälpa flerspråkiga barn att förstärka deras språkutveckling.

Många flerspråkiga barn som går till förskoleklass kan använda vardagliga språk här och nu, men barnen behöver lära sig nya ord, begrepp och kunskap mässigt för att utveckla sig, och detta sker genom läsning. (Emma)

I citatet kan man utläsa att Emma anser att barns språkutveckling sker genom läsning, där flerspråkiga barnen kan lära sig ord och begrepp som hjälper dem fram i livet. Peter berättar att läsaktiviteter är otroligt viktiga för flerspråkiga barns språkutveckling eftersom det hjälper dem att komma in i samhället. Peter fortsätter berätta att genom läsning får flerspråkiga barn en bra start i livet, där de får veta vilka ord och begrepp som kan användas. Sara berättar också att ”

De flesta barnen läser inte hemma, då är det jätteviktig att vi läser för dem i förskolan för att förbereda dem inför skolan”. Sara anser att detta är viktig för deras framtida liv och för att de ska kunna börja skolan på ett bra sätt. Enligt Klara förstärks de flerspråkiga barnens språkutveckling med hjälp av pedagogerna som sker i samband med läsaktiviteterna. Klara menar att detta kan leda i sin tur till att barnens talförmåga förbättras och deras uttal blir tydligare, vilket gör att de kan uttrycka sig på ett begripligt sätt. En annan aspekt som Sara lyfter är att genom läsning kan de flerspråkiga barnens känslor förstärkas och bekräftas. Vidare säger Sara att för att uppnå detta väljer pedagogerna sagor som handlar om hur man behandlar sina kompisar på ett bra sätt, där böckerna kan hjälpa de flerspråkiga barnen att samtala med varandra, vilket leder det till att de diskuterar och lär sig under sagostunden.

När vi läser om tjuv-Alfons där kompisarna i boken tror att Alfons har tagit nyckeln då blir det diskussioner mellan barnen i gruppen om varför Alfons säger såhär och varför kompisarna säger såhär mot honom. (Emma)

I detta citat berättar Emma att genom läsning av böcker kan de flerspråkiga barnen lära sig om hur man ska vara en bra kompis och ta hand om varandra. Klara och Hanna berättar att genom att de flerspråkiga barnen samtalar med varandra under läsaktiviteter kan det leda till olika former av kommunikation mellan dem. Dessa interaktioner kan leda till att de flerspråkiga barnen lära sig och utveckla sin språkkunskaper genom att ta del av varandras erfarenheter och språkuttryck. Martins reflektion utifrån detta sammanhang är att läsaktiviteterna ofta kan skapa en kommunikationsstund mellan barn och bolla idéer tillsammans. Han menar att flerspråkiga barn kan vara med genom att lyssna, prata och lära sig av jämnåriga barn i lärsituationerna.

Sammantaget talar om att läsaktiviteter kan vara betydelsefulla för barns liv, där kan de lära sig nya ord och begrepp som hjälper dem i vidare skolan och i framtiden.

7.1.1. Polyglutt för högläsning

Samtliga pedagoger berättar att Polyglutt¹ kan vara en mycket viktig faktor för flerspråkiga barnen för att utveckla deras språkförmåga, oavsett deras olikheter. Polyglutt kan hjälpa barnen att kommunicera med varandra och lyssna på böcker både själva och med en närvarande vuxen.

¹ Polyglott är en digitalt verktyg som innehåller inlästa böcker. Den kallas också för digitala bokhylla.

Polyglutt är betydelsefullt för de flerspråkiga barnens språkutveckling eftersom de kan sitta och läsa en bok själv, och det finns på flera olika språk. (Peter)

Peter tydliggör att genom användning av Polyglutt kan de samla några flerspråkiga barn som kan sitta tillsammans och lyssna på en bok, där kan de sitta själv eller tillsammans med en pedagog för att diskutera och samspela om bokens innehåll. Peter säger att det finns många böcker som barnen kan välja mellan och det finns även på deras egna språk. Hanna och Martin som arbetar på samma förskolan, använder också Polyglutt. Martin berättar att de använder Polyglutt när det är mindre barnantal på avdelningen och att de flerspråkiga barnen då kan titta och lyssna tillsammans. Martin lyfter fram också att Polyglutt är viktig eftersom de flerspråkiga barnen kan lära sig nya ord och begrepp samt att de ibland kan sitta och diskutera tillsammans om bokens innehåll. Hanna berättar att stunderna när de använder Polyglutt är barnens favoritstunder.

När vi läser för flerspråkiga barnen, då tittar vi först om det finns på Polyglutt också, så att de kan lyssna själva. (Emma)

Emma berättar att de brukar använda Polyglutt för att se om det finns tillgängliga böcker på de flerspråkiga barnens språk. Martin berättar också att Polyglutt kan bidra till att inkludera andra språk än svenska, vilket kan leda till att barnens språkutveckling ökar över tid. Sara lyfter också aspekten att Polyglutt hjälper pedagogerna som inte kan barnens språk. Genom Polyglutt kan man sitta med några flerspråkiga barn och lyssna tillsammans på deras språk. På det här sättet hjälper pedagogerna de flerspråkiga barnen att lyssna på deras språk, vilket bidrar till att deras språkkunskaper utvecklas i det här fallet.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att pedagogerna har uttryckt att Polyglutt kan vara en viktig resurs för flerspråkiga barn. Genom Polyglutt kan barnen lyssna på en bok på egen hand eller tillsammans med en närvarande pedagog för att främja deras olika språkförmågor.

7.1.2. Planering av läsaktiviteter

Sara och Emma säger att de planerar läsaktiviteter två gånger i veckan på deras avdelning. Sara berättar att de alltid har ett syfte i åtanke när de planerar läsaktiviteter för de flerspråkiga barnen, där de utgår från sagans innehåll och vad barnen ska ta med sig från läsningen. Hon fortsätter berätta att planeringen av läsaktiviteter kan utgå från de flerspråkiga barnens språknivå eller för

att hjälpa dem att förstärka deras känslor, särskilt med anledning av att undvika konflikter mellan barnen. Peter och Klara, däremot beskriver att de inte planerar läsaktiviteter på avdelningen, men de läser för barnen spontant när de har tid.

Vi planerar inte ofta läsaktiviteter, men det blir mer spontant. Det är bara att fånga några barn och läsa för dem. (Peter)

Peter påpekar här att de inte planerar läsaktiviteter för att det ofta är brist på personal, vilket gör det svårt för dem att planera. Klara nämner att läsaktiviteterna ska vara ungefär två gånger i veckan. Eftersom läsaktiviteter är en viktig del och har stor betydelse i barnens vardagsliv som kan leda till en stor utveckling framöver.

Martin och Hanna som arbetar på en annan förskola planerar läsaktiviteter två gånger i veckan. Martin som arbetar i en grupp med äldre barn beskriver att de följer de flerspråkiga barnen och att utifrån barnens intressen och vilka böcker som de är intresserade av planerar några läsaktiviteter. Hanna som arbetar i en grupp med små barn i gruppen berättar att de utgår från barnens behov för att planera läsaktiviteter, så att de flerspråkiga barnen får höra nya ord som kan främja deras språkutveckling. De flerspråkiga barn gillar att lyssna på böcker, där de kan sitta stilla tillsammans med sina kompisar, även om de är små, menar Hanna.

Vi har planerat högläsning ofta efter maten. Polyglutt planerar vi också när det är mindre barnantal i avdelningen där barnen tittar och lyssnar tillsammans. (Martin)

Martin framhåller att de använder Polyglutt när det är lugn i avdelning, där de kan placera några barn för att lyssna själva.

Sammantaget påtalar flera av pedagogerna att de planerar läsaktiviteter för de flerspråkiga barnen två gånger i veckan. Vissa pedagoger planerar inga lässtunder på grund av brist på personal som gör det svårt att ordna något högläsning för dessa flerspråkiga barn.

7.1.3. Val av böcker

Samtliga pedagoger berättar att de väljer böcker som fångar de flerspråkiga barnens intresse och hjälper dem att utveckla deras språk. På så sätt kan de involvera de flerspråkiga barnen och göra dem delaktiga under boksamtalen och att genom samtalen utveckla barnens språkförmåga och känsla av trygghet.

Det var någon gång som några barn blev nyfikna och pekade på en bok som hade olika bokstäver än svenska, då boken var på arabiska och barnen märkte det. (Emma)

Emma fortsätter berätta att genom att läsa böcker på andra språk kan de också fånga andra barn som inte talar samma språk. Emma fortsätter berätta att de inte har möjlighet att läsa för alla barns språk utan bara det språk som finns tillgänglig i förskolan såsom arabiska och svenska, och det språket som saknas är tigrinja. Sara och Klara har samma tankar genom vilka de beskriver att de väljer böcker beroende på vad de flerspråkiga barnen kan. De väljer inte böcker med mycket text utan böcker som innehåller många bilder för att fånga barnens intresse och underlätta läsningen för dem.

Peter reflekterar över att det finns skillnader mellan enspråkiga och flerspråkiga barn. Det tar längre tid att läsa för de som talar flera språk, säger han. Peter nämner också att det är därför pedagoger ska välja böcker utifrån barnens behov samtidigt som böcker ska vara lätta för dem att förstå. Peter säger att de försöker hitta böcker som kan utveckla både ordförrådet och begreppen hos de flerspråkiga barn, samt de mjuka värden som finns runt omkring dem. Hanna poängterar också vikten av att följa barnens intresse och välja böcker som fångar deras uppmärksamhet. På det här sättet blir de flerspråkiga barnen delaktiga.

Böckerna med mycket text kan påverka hur barnen sitter och koncentrerar sig för barnen kan tappa intresset och det blir svårt att förstå allt som sägs. (Martin)

I citatet kan man utläsa att Martin anser att böckerna som innehåller mycket text kan påverka barns koncentration, vilket kan leda till att barnen tappar intresse för läsningen.

Sammantaget visar resultaten här att pedagogerna påtalar att det är viktigt att välja böcker som innehåller många bilder och få texter för att bli enklare att inkludera alla barn och väcka deras intresse.

7.2. Pedagogernas närvaro främjar språkutveckling

Samtliga pedagoger beskriver att läsaktiviteter spelar en viktig roll i förskolan för att genom läsaktiviteter kan de skapa ett samspel med barnen, vilket kan leda till olika diskussioner om bokens innehåll. Pedagogerna belyser att genom att samtala om bokens innehåll kan de bidra till att de flerspråkiga barnen lära sig nya ord och begrepp som kan hjälpa dem att utveckla

språkförmågan. Samtliga pedagoger anser att det är viktigt att vara aktiv och lyhörd under läsning för att stötta och hjälpa de flerspråkiga barnens inläring av ordförråd.

Sara och Emma som berättar om situationer när de läser för de flerspråkiga barnen, och att de stannar på varje sida och diskuterar med barnen om bokens innehåll. Detta menar de, kan leda till olika diskussioner i barngruppen som kan hjälpa dem att ta del av varandras erfarenheter. Martin betonar i detta sammanhang att läsaktiviteterna kan bidra till samspel där pedagoger och de flerspråkiga barnen kommunicerar och diskuterar om situationer som tas i boken eller hur vi kan leva oss i olika situationer. Martin påtalar att läsaktiviteterna ofta kan skapa en kommunikationsstund mellan barnen genom att de bollar idéer tillsammans. De flerspråkiga barnen kan då vara med genom att lyssna, prata och lära sig av andra jämnåriga barn i lässituationerna. Hanna berättar att de genom att läsa för de flerspråkiga barnen, och genom att stanna på varje sida, ställa frågor och visa bilder som finns i boken, kan skapa ett bra samspel mellan dem. Detta kan leda till att olika diskussioner om bokens innehåll som kan bidra till att de flerspråkiga barnen utvecklar sitt språk på ett positivt sättet.

Sara lyfter fram att flerspråkiga pedagoger kan spela en viktig roll i samspelet med flerspråkiga och även enspråkiga barn. Sara beskriver att när de läser för de flerspråkiga barnen och diskuterar tillsammans, kan det ibland hända att barnen inte förstår innehållet eller vad boken handlar om. Hon anser att de då kan använda flerspråkiga pedagoger i diskussionen för att förklara och översätta till flerspråkiga barn som inte förstår. På det här sättet blir även de flerspråkiga barnen medvetna om vad boken handlar om och då kan de interagera med varandra på ett meningsfullt sätt.

Flerspråkiga pedagoger kan hjälpa barnen vid läsning genom att stötta barn som inte förstår och förklara ord för dem. Flerspråkiga pedagoger kan hjälpa barnen att stärka sin identitet och främja språkutveckling. (Hanna)

Hanna menar i citatet att flerspråkiga pedagoger kan vara betydelsefulla för språkutveckling hos flerspråkiga barn, där pedagogerna stöttar de barn som behöver hjälp att förstå bokens innehåll eller ord som de flerspråkiga barnen inte förstår. Emma och Klara som har liknande tankar och beskriver att flerspråkiga pedagoger kan vara en trygghet för de flerspråkiga barnen, eftersom de kan översätta för när barnen som inte förstår. Emma och Klara säger att genom att

ha en flerspråkig pedagog närvarande vid läsning kan de inkludera även de barn som förstår det språk som den flerspråkiga talar, vilket i sin tur kan bidra till att främja alla barns språkutveckling.

Sammanfattningsvis visar resultatet här att samspelet kan vara en viktig roll under läsaktiviteter, där de flerspråkiga barnen och pedagogerna genom att samspela med varandra kan leda till olika diskussioner om bokens innehåll, vilket i sin tur kan bidra till att språkutveckling hos de flerspråkiga barn ökar i det här fallet.

7.2.1. Läsmiljöns betydelse

Samtliga pedagoger betonar att läsmiljön spelar en viktig roll för att inkludera och inspirera de flerspråkiga barnen för läsningen. Pedagogerna berättar att genom att ha olika tillgängliga böcker i förskolan, då kan de stimulera barnens intresse och utveckla deras språk.

Det är viktigt att skapa en uppmuntrande och lugn läsmiljö för de flerspråkiga barnen eftersom flerspråkiga barns kognitiva förmåga då blir mer stabil och barnen kan koncentrera sig bättre. Framför allt måste pedagogerna ha en disciplin och kunna vara närvarande med barnen och fånga deras uppmärksamhet genom att ha intressanta läseböcker och läsa med lugnande röst. (Klara)

Klara berättar att på det här sättet, genom att skapa en bra miljö för de flerspråkiga barnen kan man stimulera dem genom att lyssna och utveckla deras svenska eller modersmål. Hanna belyser att genom att skapa en lugn miljö som innehåller olika böcker kan de som pedagoger fånga och inspirera de flerspråkiga barnen att läsa och upptäcka nya böcker. Peter och Sara beskriver vikten av att ha olika läsmiljöer, såsom exempelvis en läshörna och en soffa. Samtliga pedagoger berättar att läsning bör ske i mindre grupper för att man ska kunna se och diskutera med alla barn.

Martin påpekar att det kan vara en nackdel att ha en läsmiljö i ett rum där det finns andra leksaker eller saker som inte tillhör läsningen. Leksakerna kan orsaka att barnen tappar koncentrationen och fokuserar på något annat istället, vilket i en längre utsträckning kan påverka barnens språkutveckling.

Sammantaget säger pedagogerna att ha en harmonisk läsmiljö i förskolan med många olika böcker kan leda till att barnens nyfikenhet för läsning ökar, vilket kan leda till att barnen inspireras och att pedagogerna förstärker dem genom att läsa böcker.

7.3.Sammanfattning

Utifrån intervjuerna kan man förstå att samtliga informanter uppfattar att läsaktiviteter spelar en viktig roll i förskolan, där pedagogerna betonar att genom läsning kan man stimulera och främja de flerspråkiga barnens språkutveckling och lärande. Pedagogerna menar också genom att ha olika lässtunder, såsom högläsning, sagostunder och genom att använda Polyglutt lär barnen sig nya ord och begrepp som kommer att hjälpa dem i framtida skolan. Dessutom påpekar pedagogerna att de flerspråkiga barnen lär sig inte bara ord och begrepp utan de kan lära sig om känslor, beteende och hur man är en bra kompis.

Pedagogerna lyfter fram en viktig aspekt, nämligen att använda Polyglutt i förskolan. Pedagogerna menar att genom Polyglutt kan de flerspråkiga barnen sitta tillsammans och lyssna på en bok antingen själva eller tillsammans med en närvarande pedagog. Polyglutt kan hjälpa de som inte kan barnens språk att inkludera flerspråkiga barn genom att sätta på böcker på deras eget språk. På det här sättet inkluderar de alla språk samtidigt som flerspråkiga barnen kan lära sig nya ord och utveckla sina språkkunskaper. Fyra av sex pedagoger belyser att det kan vara en givande strategi att planera läsaktiviteter två gånger i veckan för att stimulera språkutveckling hos både enspråkiga och flerspråkiga barn. Pedagogerna betonar vikten av att planera läsaktiviteter utifrån barnens intressen, vilket kan bidra till att flerspråkiga barn blir delaktiga och inkluderade under läsningen. Utifrån pedagogernas uppfattningar är det viktigt att välja böcker som intresserar barnens nyfikenhet. På det här sättet involverar de flerspråkiga barnen i boksamtalen och hjälper dem att utveckla trygghet och språkförmåga.

Slutligen anser pedagogerna att det är viktigt att vara aktiv och lyhörd under läsning för att väcka barnens intresse. Pedagogerna menar att samspelet mellan barnen kan vara en effektiv faktor för att stimulera deras språkutveckling. Genom att ställa frågor, vara aktiv och närvarande kan vi som pedagoger väcka de flerspråkiga barnens intresse och inspirera dem att vara delaktiga och samspela med andra barn. Pedagoger poängterar också att de flerspråkiga barnen genom läsning kan samspela mellan andra barn, vilket kan leda till att de lär sig språk

från varandra. Pedagogerna anser att läsmiljö spelar en viktig roll för de flerspråkiga barnens språkutveckling. Genom att ha en bra miljö som innehåller olika böcker, kan leda till att pedagogerna fånga och inspirera de flerspråkiga barn att läsa och upptäcka nya böcker

7.4.Resultatanalys

Här presenteras en resultatanalys baserat på Säljös (2022, s. 93ff) beskrivningar av det sociokulturella perspektivet och dess centrala begrepp.

7.4.1. Pedagogernas syn på läsaktiviteter för flerspråkiga barn

Pedagoger talar om att läsaktiviteter kan fungera som ett effektivt sätt att utmana och främja språkutveckling hos flerspråkiga barn, där barnen genom läsning av böcker kan lära sig nya ord och begrepp. Detta kan tolkas utifrån Vygotskij centrala begrepp den proximala utvecklingszonen Säljö (2022, s. 104). I detta sammanhang använder pedagogerna olika läsaktiviteter för att stödja de flerspråkiga barnens språkutveckling som kan tolkas utifrån den proximala utvecklingszonen, eftersom barnen behöver stöd av vuxna eller kunniga kamrater för att handledas vidare från deras nuvarande utvecklingsnivå till nästa utvecklingsnivå Säljö (2022). På det här sättet stödjer pedagogerna flerspråkiga barns utveckling inom den proximala utvecklingszonen genom diskussioner, då den pedagogiska närvaro vid läsning tolkas vara effektivt sätt för att stötta barns språknivå. Det kan betyda att barns lärande eller potentialen för nästa utvecklingsnivå ökar med hjälp av pedagogernas stöttning.

De åtgärderna som majoriteten av pedagogerna använder för att främja flerspråkiga barns språkutveckling, såsom användning av Polyglutt och bilderböcker kan tolkas utifrån Vygotskijs centrala begrepp mediering (Säljö 2022, s.98–99). I detta sammanhang använder pedagogerna flexibelt teckensystem, såsom bilder och språk för att kommunicera med flerspråkiga barn och hjälpa de att förstå samt stimulera deras språkutveckling, vilket kan tolkas utifrån medieringsredskap där barnen utifrån dessa teckensystem får stöttning från pedagoger för att underlätta bokens innehåll. Medieringsredskap, såsom Polyglutt och bilderböcker fungerar som fysiska artefakter för att stimulera flerspråkiga barns lärande och utveckling, där mentala artefakter används när flerspråkiga barn och pedagoger kommunicerar med varandra. Dessa fysiska artefakter bidra till en god interaktion mellan barn/vuxna och barn/barn, vilket kan leda

till att de flerspråkiga barnen så småningom lär sig olika former av kommunikation för att lära sig och förstå världen.

7.4.2. Pedagogernas närvaro främjar språkutveckling

Pedagogernas uppfattningar gällande att vara lyhörd, aktiv och närvarande vid läsningen kan tolkas utifrån interaktion (Säljö 2022, s.99). I detta sammanhang använder pedagogerna interaktionen för att vara nära de flerspråkiga barnen under läsaktiviteter, med anledningen att följa deras reaktioner, tankar och stimulera dem på ett bra sätt baserat på deras intresse. Pedagoger och flerspråkiga barn använder sig av olika slags artefakter, såsom bilderböcker för att kommunicera med varandra. Peter och andra nämner att bilder kan vara en givande strategi för att fånga de flerspråkiga barnens intresse. På det här sättet använder pedagogerna interaktion och olika uttrycksformer som finns i omgivningen, såsom bilderböcker, för att tillgodose flerspråkiga barn förståelse och kunskap.

Situationerna under läsaktiviteter med fokus på att samspel med barnen kan tolkas utifrån begreppet scaffolding, enligt Säljö (2022, s. 104–105). Samtliga pedagoger talar om att vara lyhörd, närvarande, ställa frågor och kommunicera med flerspråkiga barn. I detta sammanhang utmanas de flerspråkiga barnen från de kompetenta pedagoger som hjälper till och stötta de för att uppnå den kunskap som de behöver för att utvecklas språkmässigt. Flerspråkiga barns utveckling sker således tillsammans med en närvarande pedagog eller kunnig kamrat som hjälper dem när det behövs. I sådana sammanhang är pedagogernas strategier viktiga för att stimulera de flerspråkiga barnens lärande och språkutveckling. Ju mer kunskap och erfarenheter pedagogerna har, desto mer kunskap och färdigheter lär sig flerspråkiga barn från situationerna med hjälp av pedagogernas stöttning (Säljö 2022, s. 105).

Majoriteten av pedagogerna berättar att de flerspråkiga barnen lär sig nya ord och annan kunskap från samspelet mellan vuxna och jämnåriga barn. Detta kan tolkas utifrån begreppet appropriering (Säljö 2022, s. 100). I detta sammanhang använder pedagoger läsaktiviteter som en väg för att samla in de flerspråkiga barnen och skapa en kommunikationsstund och bolla idéer tillsammans, vilket kan förklaras att pedagogerna stöttar de flerspråkiga barnen genom scaffolding för att appropriera nya kunskaper (Säljö 2022, s. 100). Det innebär att barnen genom

interaktion tillägnar sig kunskaper såsom social förmåga, språk och beteende från andra individer.

Vissa pedagoger säger att de brukar sätta de flerspråkiga barnen tillsammans vid Polyglutt för att lyssna och diskutera om en bok utan pedagogens närvaro. Detta kan tolkas som att de flerspråkiga barnen tillägnar sig kunskap från andra barn, men interaktionen med pedagogerna blir mindre. Det kan också förstås som att flerspråkiga barn kanske inte utmanas tillräckligt för att gå vidare i sin språkinläring om det sker för ofta. Även om barnen samspelar bra med andra barn, behöver de fortfarande stöd från pedagogen. Detta innebär att de flerspråkiga barnen alltid behöver en närvarande pedagog för att lära sig behärska språket på ett avancerat sätt, där de kan appropriera nya kunskaper från pedagoger för att kunna uppnå nästa steg i sin språkutveckling (Säljö 2022, s. 100).

8. Diskussion

Avsnitt inleds av en metoddiskussion. Sedan diskuteras resultaten utifrån forskningsfrågorna som är *Hur uppfattar förskollärarna vikten av läsaktiviteterna såsom sagostund, val av skönlitteratur och högläsningen i arbetet med flerspråkiga barn med fokus på deras språkutveckling?* och *På vilket sätt anger förskollärare att läsaktiviteter stödjer samspelet mellan barn och vuxna för att främja flerspråkiga barns språkutveckling?* resultatet kommer att diskuteras med hjälp av den tidigare forskningen och bakgrunden. Diskussionsdelen avslutas med sammanfattande slutsatser och vidare forskning.

8.1. Metoddiskussion

Studiens syfte var att bidra med kunskap om hur pedagoger i förskolan kan stimulera och bidra till flerspråkiga barns språkutveckling utifrån läsaktiviteter såsom sagostund, val av skönlitteratur och högläsning. För att uppnå detta syfte valdes en kvalitativ metod för datainsamling, vilket har gett mig en djupare förståelse och relevanta svar utifrån intervjupersonernas utsagor och uppfattningar samt att pedagogerna har belyst hur de anser läsaktiviteter kan vara betydelsefulla för flerspråkiga barns språkutveckling i förskolan.

Intervjuerna har utformats på ett lämpligt sätt genom att använda en semi-strukturerad intervju, där öppna frågor och följdfrågor har använts för att ge informanterna möjlighet och utrymme

för att utveckla sitt svar på ett avancerat sätt. Informanterna fick inte intervjufrågorna på förhand vilket ledde till spontana svar utifrån deras erfarenhet och egna upplevelser. Risken utifrån snöbollsurval kan vara att studien blir begränsad och inte tillräckligt brett, eftersom man letar efter kunskap utifrån en begränsad nätverk av individer. Detta kan leda till att svaren blir liknande eftersom samtliga informanterna arbetar tillsammans eller utgår från samma förhållningssätt, vilket innebär att de delar samma uppfattningar eller att stora likheter förekommer i alla berättelser. I detta sammanhang blev svaren nästan identiska mellan pedagogernas uppfattningar, vilket gjorde att min studien inte blev tillräckligt bred. Å andra sidan blev det lättare för mig att jämföra svaren och finna ett mönster.

Ljudinspelningar i intervjuerna gjorde att informanterna var öppna och allvarliga, vilket bidrog till en social stämning där informanten var koncentrerade på sitt uttalande. Därefter gjordes en transkribering av samtalen och omvandlades till texter. Utifrån den valda metoden är informantens verbala berättelser tillräckliga för att besvara forskningsfrågorna, vilket den kvalitativa metoden syftar på. Den kvalitativa metoden anses mer anpassad för denna studie för att uppnå informanternas uppfattningar och upplevelser utifrån deras erfarenhet av arbetet med flerspråkiga barn vid läsaktiviteterna.

8.2.Resultatdiskussion

I detta avsnitt diskuteras resultatet med hjälp av tidigare forskning och bakgrund.

8.2.1. Pedagogernas syn på läsaktiviteter för flerspråkiga barn

När samtliga pedagoger har berättat i intervjuerna om sin viktiga roll för att stimulera barns språkutveckling, kan det betyda att pedagogerna tar hänsyn till flerspråkighet i förskolan och att de försöker tillgodose barns olikheter och behov. Benckert m.fl. (2008, s. 10) belyser också att pedagogerna har en viktig roll i förskolan, eftersom de behöver vara medvetna om barns olikheter och förutsättningar för att kunna bidra till att vidareutveckla alla barns språk i förskolan.

Att pedagogernas tal om att läsaktiviteter är betydelsefulla för barns språkutveckling, beskrivs också i olika studier såsom Norling (2015), Calderon, (2004) och Skolinspektionen (2017) som nämns tidigare i arbetet, där vikten av läsning lyftes fram. Det visar sig att läsningen är

betydelsefullt för barn, eftersom genom läsning kan barnen få möjlighet att utveckla deras språk på ett avancerat sätt. Genom läsning kan flerspråkiga barn lära sig nya ord och begrepp, vilket kan bidra till att läsningen av olika sorter kan förstärka alla barns språkutveckling.

Däremot lyfts i resultatet fram att pedagogerna med kunskaper i vissa språk, såsom arabiska och svenska brukar läsa böcker för flerspråkiga barn på språk som pedagogerna kan, såsom arabiska och svenska men det finns flera språk än arabiska och svenska, såsom tigrinja på förskolan. Det innebär att barn som talar tigrinja inte får samma språkstöd eller samma möjligheter som andra barn i förskolan, vilket indikerar att det finns bristande möjligheter och kompetenser av pedagoger och förskolans verksamhet, när det gäller att stimulera alla barns modersmål och att alla flerspråkiga barnen har rätt till att utveckla sitt modersmål. Det kan även tolkas som att pedagogerna förskoleverksamheten inte ägnar tillräckligt tid åt att planera läsaktiviteter för barn med andra språk såsom tigrinja, kurdiska eller andra språk som talas i förskolan. Skans (2011, s. 28–29) nämner i sin studie att pedagoger behöver använda sig av olika åtgärder, såsom läsning av barnens modersmål för att hjälpa dem att behålla den kunskap som de redan har. I detta sammanhang anser jag att förskolans verksamhet begränsar språkutveckling för vissa barn som talar andra språk än svenska och arabiska, vilket beror på att pedagogerna inte har möjlighet att erbjuda alla barn samma möjligheter för flerspråkighetsutveckling. Detta trots att Skolverket (2018, s. 6) framhåller att förskolan ska bemöta barns behov där alla barn, oavsett deras olikheter ska få en god utbildning som hjälper dem att utveckla deras språkförmåga.

Resultaten visar att pedagogerna i intervjuerna tar hänsyn till barnens intresse och planerar läsaktiviteter och väljer böcker utifrån barns vilja och språknivå, för att på så sätt främja deras språkutveckling. Detta kan tolkas som att pedagoger försöker inkludera flerspråkiga barnen i läsning och uppmuntra dem att vara delaktiga, vilket i sin tur kan bidra till att barnen utvecklar sina språkkunskaper och förståelse. Detta visar sig också i forskning av bland andra Alatalo m.fl. (2021, s. 414–415) och Svensson (2012, s. 30) som beskriver att en noggrann planering av läsaktiviteter utifrån barns intresse och att inkludera lek och läsning, gör läsningen rolig och lärorik för barnen. Däremot berättar vissa pedagoger att de inte planerar läsaktiviteter för de flerspråkiga barnen, utan att de enbart läser spontant på grund av personalbrist. Detta kan tolkas

som att pedagogerna strävar efter att läsa för barnen, men att de inte har inte möjligheten att ha planerade läsaktiviteter. I detta sammanhang kan det uppfattas att personalbrist leder till färre planerade läsaktiviteter eftersom det kan vara svårt för en pedagog att läsa själv för en storgrupp med exempelvis 15 barn. Personalbristen leder också till att de inte har möjlighet att planera lässtunder på grund av att det inte finns någon ordinarie personal som känner barnen och har kompetens beträffande läsning. Genom att planera läsaktiviteter kan pedagogerna arbeta med att utveckla något specifikt hos de flerspråkiga barnen, såsom språk, känslor eller beteende. Studiens som genomförts av Kultti (2012, s.83–93) påvisar att planerade lässtunder på både svenska och andra språk kan vara en effektiv metod, där pedagoger ger möjlighet att öka ordförrådet hos barnen. Detta kan tolkas som att pedagogerna i den här studien behöver bättre förutsättningar och mer kunskap för att förstå vikten av att planera läsaktiviteter i förskolan.

8.2.2. Pedagogernas närvaro främjar språkutveckling

Nästan alla pedagoger har betonat vikten av att vara närvarande pedagoger. Tolkningen blir här att det ökar strävan efter en samspelande atmosfär. Detta kan tolkas utifrån vad Johansson (2005, s. 49) redogör, där interaktion uppstår i en samspelande atmosfär mellan barnen och pedagogerna i form av, lyhörddhet, engagemang och kommunikation som kan bidra till att stimulera barns språkutveckling.

Pedagogernas tal om vikten av samspelet i förskolan och att vara närvarande under boksamtal, kan leda till olika diskussioner om bokens innehåll tillsammans med flerspråkiga barn. Under boksamtal brukar pedagogerna ställa frågor, diskutera bokens bilder och vara aktiva och lyhörda för att vägleda och fånga barnens intresse samt att utveckla deras språkkunskaper. Vikten av samspelet lyfts också fram av Abrahamsson (2009, s, 180–182) som beskriver att samspelet kan leda till att pedagoger upprepar ord och begrepp tillsammans med barnen för att främja deras förståelse och språkförmågor. Skans (2011, s. 30) poängterar också att pedagoger är en förebild för alla barn, även för flerspråkiga barn. Detta innebär att pedagogerna i den här studien kan vara starka förebilder för barnen genom att öka interaktionen och kommunikationen mellan barnen, vilket i sin tur kan öka och förbättra barns inläring.

Däremot har få av de sex pedagogerna berättat att de samlar några flerspråkiga barn vid Polyglutt för att lyssna på en bok och samspele tillsammans på egen hand, utan en närvarande

pedagog. Detta kan tolkas utifrån vad Alatalo m.fl. (2021, s. 414–415) framhåller i sin studie angående att pedagoger ofta planerar lässtunder utan att diskutera bokens innehåll, utan endast för att lugna ner barnen. I detta sammanhang kan värdet av läsaktiviteten minska genom att pedagogerna inte är närvarande, och istället ökar risken att flerspråkiga barn inte får tillräckligt med kunskap och förståelse av bokens innehåll. Det kan i sin tur bidra till att begränsa barns utvecklingsmöjligheter. Detta kan också tolkas utifrån ett sociokulturella perspektivet angående att barn lär sig genom interaktion med andra vuxna (Säljö 2022, s.105–106). Flerspråkiga barn behöver stöttning för att uppnå den proximala utvecklingszonen som de inte kan klara på egen hand, såsom språk eller andra färdigheter. I det här sammanhanget behöver pedagogerna vara medveten om att deras samspel med flerspråkiga barn är viktigt för deras utveckling, där barnen kan få möjlighet att lära sig nya ord och begrepp.

I sina uttalande har pedagogerna påstått att flerspråkiga pedagoger är betydelsefulla för flerspråkiga barn i förskolan, där de kan stötta och översätta ord för barn på deras språk. Då används flerspråkiga pedagoger ofta under boksamtalen för att översätta ord till barn som inte förstår språket. Detta lyfts fram också av Axelsson (2015, s. 4) som framhåller att flerspråkiga pedagoger kan vara betydelsefullt, när det gäller att stötta och främja språkutveckling för flerspråkiga barn. Flerspråkiga pedagoger använder sig av fraser vilket kan underlätta kommunikationen med flerspråkiga barn som talar samma språk som pedagogerna. Detta kan tolkas att de flerspråkiga pedagogerna är en tillgång för flerspråkiga barn, där de läser för barnen på deras språk, samt att förklara ord och begrepp för att uppnå den kunskap och förståelse som barnens saknas.

8.3.Slutsatser

Syftet med studien är att bidra med kunskap om hur pedagogerna i förskolan anger att undervisning stimulerar flerspråkiga barns språkutveckling samt att stödja samspelet mellan barn och vuxna utifrån läsaktiviteter såsom högläsning, sagostund och val av skönlitteratur. Slutsatsen visar att pedagogerna anser att den pedagogiska rollen vid läsaktiviteter är betydelsefull. De lyfter fram olika viktiga strategier, såsom att vara närvarande, aktiv, samspela, lyhörd och ställa frågor för att väcka flerspråkiga barns intresse, som bidrar till att främja och stimulera barnens språkutveckling på ett lämpligt sätt. Ytterligare en slutsats är att

pedagogerna anser att det är viktigt att samspela och stötta barnen vid läsning samt inkludera alla barns språk, för att skapa en trygg och delaktig miljö eftersom detta kan leda till att de flerspråkiga barnen lär sig nya ord och begrepp genom interaktionen under läsaktiviteten. I detta sammanhang kan det kopplas till det sociokulturella perspektivet såväl läroplan som syftar till att ge barnen möjlighet att stimulera språkutveckling och lärande.

Pedagogerna lyfter också fram Polyglutt som en bra strategi för att stötta läsaktiviteter på modersmålet för de flerspråkiga barnen i förskolan. I detta sammanhang ökar risken att de flerspråkiga barnen inte får tillräckligt med kunskap från pedagogerna, där kunskapen kan vara viktig för språkutveckling hos de flerspråkiga barnen. Det vill säga att kanske inte stöttar de flerspråkiga barn på bästa sätt.

8.4. Vidare Forskning

Utifrån några pedagogers uppfattningar om hur läsaktiviteter kan bidra till att främja flerspråkiga barns utveckling skulle det vara intressant att studera vidare om hur man får tillgång till flerspråkiga pedagoger i förskolan, för att stötta de flerspråkiga barnen som finns där. Resultatet skulle vara värdefullt i arbetet att hjälpa de förskolor som har flerspråkiga barn, eftersom vi lever i ett samhälle som är mångkulturellt och där flera barn talar flera språk.

HÖGSKOLAN
DALARNA

Referenser

Abrahamsson, N. (2009). *Andraspråksinlärning*. Lund: Studentlitteratur AB

Alatalo, Tarja och Westlund, Barbro (2021). *Preschool teachers' perceptions about read-alouds as a means to support children's early literacy and language development*. Proprefekt forskning vid Dalarna University, Falun, Sweden. <http://du.diva-portal.org/smash/get/diva2:1302852/FULLTEXT01.pdf>

Alvehus, J. (2019). *Skriva uppsats med kvalitativa metod: En handbok*. (2 uppl.). Stockholm: Liber.

Axelsson, M. (2019). *Andraspråksinlärning och flerspråkighet i den flerspråkiga förskolan med fokus på barn med ett annat modersmål än svenska som nyligen anlänt till Sverige*. Stockholm: Skolverket. <https://www.skolverket.se/download/18.645f1c0e17821f1d15c3174/1623052651942/artikel-andraspraksinlaarning-forskola-2.pdf>

Benckert, Susanne. Håland, Pia. Wallin, Karin. (2008). *Flerspråkighet i förskolan- ett referens och metodmaterial*. Stockholm: Myndigheten för Skolutveckling.

Björndal, C.R.P. (2018). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning*. (2 uppl.). Stockholm: Liber.

Calderon, Lena. (2004). *Komma till tals - flerspråkiga barn i förskolan*. Stockholm: Myndigheten för Skolutveckling. <https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a653b2c/1553956918567/pdf1860.pdf>

Johansson, E. (2005). *Möten för lärande: Pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan*. Stockholm: Skolverket.

Kultti, A. (2012). *Flerspråkiga barn i förskolan: villkor för deltagande och lärande*. diss. Göteborg. Göteborgs universitet.

HÖGSKOLAN
DALARNA

https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/29219/gupea_2077_29219_1.pdf;jsessionid=43FBDA5937A0E778686F725CCD0F89DD?sequence=1

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3 uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Nilholm, C. (2016). *Teori i examensarbetet*. Lund: Studentlitteratur AB.

Norling, M. (2015). *Förskolan - en arena för social språkmiljö och språkliga processer*. Doktorsavhandling, Mälardalens högskola, Akademin för utbildning, kultur och kommunikation. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:783021/FULLTEXT02.pdf>

Skans, A. (2011). *En flerspråkig förskolas didaktik i praktiken*. lic.-avh. Malmö. Malmö högskola. <https://mau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1404567/FULLTEXT01.pdf>

Skolinspektionen. (2017). *Förskolans arbete med flerspråkiga barns språkutveckling*.

Skolverket. (2018). *Läroplan för förskolan Lpfö18*. Stockholm.

Svensson, A-K. (2012). *Med alla barn i fokus- om förskolans roll i flerspråkiga barns*. Docent i pedagogik vid Högskolan i Borås, Institutionen för pedagogik. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:869525/FULLTEXT01.p>

Säljö, R. (2022). *Lärande – en introduktion till perspektiv och metaforer*. (2 uppl.). Malmö: Gleerups Utbildning AB.

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

HÖGSKOLAN
DALARNA

Bilagor

Intervjuguide

Öppningsfrågor

- Hur länge har du arbetet som förskollärare/barnskötare?
- Vilken åldersgrupp är det på barnen på den avdelning som du arbetar i?
- Vilka språk talas i förskolan som du jobbar på?

Forskningsfrågor

- 1- Hur ofta planerar ni läsaktiviteter för barnen?
- 2- Hur anser ni att läsaktiviteterna är betydelsefulla för flerspråkiga barns språkutveckling?
- 3- Vilka läsaktiviteter har ni?
- 4- Vilka utmaningar uppstår när ni läser för enspråkiga och flerspråkiga barn?
- 5- Vilka skillnader finns det när ni planerar att läsa för enspråkiga eller flerspråkiga barn?
- 6- Har ni flerspråkiga pedagoger i förskolan?
- 7- Hur bidrar de flerspråkiga pedagogerna till de flerspråkiga barnens språkutveckling när det gäller läsaktiviteterna? På vilket sätt, i så fall?
- 8- Hur väljer ni ut böcker för läsaktiviteter med tanken på språkutveckling för de flerspråkiga barnen?
- 9- Hur inkluderar ni andra språk än svenska i läsaktiviteterna?
- 10- Hur bidrar samverkan med flerspråkiga vårdnadshavare till läsaktiviteterna?
- 11- Vilka strategier använder ni för att skapa en läsmiljö som inkluderar alla språk?
- 12- På vilket sätt stödjer lästunder barnens sociala interaktion (samspelet) och språkliga utveckling?

Följdfrågor

- Kan du utveckla hur du menar?
- Kan du ge konkreta exempel?

HÖGSKOLAN
DALARNA

Informationsbrev

HÖGSKOLAN
DALARNA

Sandviken
2023-04-06

Förfrågan om deltagande

Under vårterminen 2023 ska skriva mitt examensarbete på förskolläraryrket vid Högskolan Dalarna. Arbetet kommer att handla om flerspråkighet språkutveckling utifrån läsaktiviteter i förskolan såsom sagostund, högläsning och val av skönlitteratur. Jag kommer att använda mig av intervju som metod för arbetets datainsamling. Du tillfrågas härmed om deltagande i denna undersökning.

Undersöknings innehåll och syfte

Studiens syfte är att bidra med kunskap om hur läsaktiviteter kan påverka flerspråkiga barns utveckling. Jag är intresserad av att ta reda på hur pedagogerna arbetar med flerspråkiga barn, när det specifikt gäller olika läsaktiviteter såsom högläsning, sagostund och valet av skönlitteratur och dess möjligheter för språkliga utveckling. Eftersom läsaktiviteterna spelar en stor roll i barns språkliga utveckling vill jag få insikt i hur pedagogerna inkluderar andra språk än svenska vid läsning.

Genomförande

I studien ska yrkesverksamma förskollärare och barnskötare intervjuas och intervjuerna, som sker på de aktuella förskolorna, beräknas ta ca 25–30 minuter. Intervjuerna kommer att spelas in. Undersökningen kommer sedan att presenteras i form av en uppsats som ventileras vid Högskolan Dalarna. Uppsatsen och undersökningens resultat, kommer sedan finnas tillgängliga att läsa på DIVA.

Det insamlade materialet bearbetas endast av mig. Deltagarna i studien kommer inte kunna identifieras och inga känsliga uppgifter kommer att samlas in. Deltagarnas identitet och aktuella förskolorna kommer att försvaras så att ingen obehörig får tillgång till dem och transkriberas av mig senare. Material, inspelningar eller anteckningar kommer att raderas efter att examensarbetet är godkänt och klart.

HÖGSKOLAN
DALARNA

Högskolan Dalarna är ansvarig för behandling av personuppgifter i samband med examensarbetet. Som deltagare i undersökning har du enligt Dataskyddsförordningen (GDPR) rätt att få information om hur dina personuppgifter kommer att behandlas. Du har också rätt att ansöka om ett så kallat registerutdrag för att få eventuella felaktigheter redigerade. Vid frågor om behandlingen av personuppgifter kan du vända dig till Högskolans dataskyddsombud.

Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering. Om du som deltagare avstår från att delta eller avbryter ditt deltagande, så kommer detta inte att påverka det fortsatta arbetet med undersökningen. Undersökningen kommer att presenteras i form av en uppsats vid Högskolan Dalarna.

Ytterliga upplysningar lämnas av nedanstående ansvariga

Handledare:

Erika Bomström Aho

E-postadress:

[xxxxxxxxx](#)

Telefon:

[xxxxxxxxx](#)

Student:

Ihab Kosai Khammas

E-postadress:

h19ihakh@du.se

Telefon:

0735859201

Jag har fått muntlig och skriftlig information om studien och samtycker att delta i ovannämnda intervjustudien

Namn: _____

Ort: _____ Datum: _____